

## ANĐEO UČENJA

Hrvoje Petrušić

U svojoj knjizi *La Légende des Anges* Michel Serres, nedavno preminuli francuski filozof i akademik, piše o anđelima ne samo kao o religijskim bićima, nego kao o simbolima komunikacije, učenja i povezivanja. I etimologija nam govori dosta toga: ἄγγελος na grčkom znači glasnik, vjesnik, prenositelj informacije. Anđeli su, za Serresa, figure prijenosa: oni ne posjeduju poruku, oni je prenose. Poruka im ne pripada, nisu autori informacije, ali su nužan most, izvrstan vodič koji stoji između neznanja i znanja, nevještosti i vještine, mraka i svjetlosti. U njima se sažima ono što održava zajednicu na okupu – mostovi između ljudi, jezika, vremena i svjetova.

Bez anđela, kaže Serres, nema posredništva; gdje se prekida komunikacija, ondje nastaju sukobi, nasilje i glupost. Zavađeni svjetovi bez mostova, stranputice bez pouzdanih vodiča i okružja nesnalaženja i tame.

Ako anđela čitamo tako, tada je učitelj najbliža zemaljska slika tog posrednika. Kao anđeo, učitelj ne govori za sebe. Jednadžba nije njegova. Gramatiku nije sam izmislio. On prenosi znanje koje ga nadilazi, prevodi mrtvo pismo u živi govor, spaja prošle generacije mislilaca i stvaratelja s onima zelenima koji tek uče. Znanje nije njegovo vlasništvo, nego dar koji stavlja u optjecaj kao valutu duha koja nikada ne devalvira.

Poput anđela, učitelj je najdjelotvorniji kada je proziran. Gotovo nevidljiv. Njegova je snaga u nestajanju: u trenutku kada učenik progovori vlastitim glasom, kad usvoji znanje ili vještinu, odliku ili vrlinu, kada most postane cesta – učitelj se povlači. Nije mu bio cilj da dominira, nego da omogućiti prolaz, hod kroz život.

Učitelj je anđeo jer oslobađa poruku. Znanje ne ostaje zarobljeno u knjigama, u laboratorijima, u privatnim sjećanjima – on ga stavlja u kruženje, u igru razmjene. Bez njega, znanje bi bilo nijemo, zatvoreno u svojim arhivima. S njim, ono diše, hoda, mijenja se.

Nalik anđelu, on je nevidljiv u vlastitoj misiji. Najbolji je učitelj onaj koji nestaje u trenutku kada učenik sam preuzima riječ, kada most postaje cesta, a poruka – njegovo vlastito otkriće. On ne traži slavu ni

vlast, jer njegovo djelo ne pripada njemu: ono se nastavlja u drugome. Srodan je majčinstvu i moći rađanja.

Anđeo koji strpljivo uči koračati, otvarati oči duha, hrabreći nas da učinimo prve samomisleće korake. Onaj koji bez vlasništva nad njime širi bogatstvo znanja. Pokroviteljski i zaštitnički nastupa kao čuvar male-nih, neukih, zbunjenih i sramežljivih.

Nitko ne uči sam. Razumljivo. Nitko ne može sam sebe darovati nečim. Ponajmanje znanjem.

Kao za svaki novi korak, nužna je ruka, vodič i potpora.

Dodir anđela učenja.